

PRESSITEADE nr 57/23

Luxembourg, 30. märts 2023

Kohtujuristi ettepanek kohtuasjas C-106/22 | Xella Magyarország

Kohtujurist Čapeta: liidu õigusega ei ole põhimõtteliselt vastuolus sellised riigisisised õigusnormid, millega on lubatud teha kolmanda riigi päritolu välismaise otseinvesteeringu taustauuringuid, isegi kui investeering tehakse Euroopa Liidus asukohaga äriühingu kaudu

Sellised riigisisised õigusnormid kuuluvad välismaiste otseinvesteeringute taustauuringute määruse¹ kohaldamisalasse ning nende puhul peab seetõttu olema tagatud, et taustauuringute üksikotsused on põhjendatud ning vastavad proportsionaalsuse nõuetele, nagu on nõutud kapitali vaba liikumist ja asutamishabadust käsitlevates aluslepingu sätetes

Ungari innovatsiooni- ja tehnoloogiaminister keelas 2021. aastal ühe Ungari äriühingu omandamise teise Ungari äriühingu poolt. Esimene äriühing on karjääri omanik, milles kaevandatakse liiva, savi ja kruusa. Minister selgitas oma otsuses, et Ungari riigi huvidega, kaasa arvatud nende toorainete varustuskindlusega, oleks vastuolus, kui kaudselt kolmanda riigi (Bermuda) osalusega äriühingul võimaldataks võtta kontroll sellise „strateegilise“ äriühingu üle.

Otsustades omandamise peatamise kohta tehtud ministri otsuse kehtivuse üle, küsis Fővárosi Törvényszék (Pealinna Budapesti kohus, Ungari) põhimõtteliselt, kas liidu õigus lubab Ungaril vastu võtta selliseid õigusnorme, millega piiratakse välismaiseid otseinvesteeringuid liidu asukohaga äriühingutesse, kui neid investeeringuid tehakse teise liidu asukohaga äriühingu kaudu.

Kohtujurist Tamara Čapeta leidis oma tänases ettepanekus esiteks, et **otseinvesteeringud kolmandatest riikidest kuuluvad välismaiste otseinvesteeringute määruse reguleerimisalasse**. See määrus **hõlmab mis tahes liiki investeeringuid, mille tulemusel kolmanda riigi investor saab realselt osaleda liidu ettevõtjas või omandab kontrolli selle üle**. See **hõlmab investeerimisviise, mille kaudu kolmanda riigi investor saavutab kaudselt kontrolli liidu ettevõtja üle, omandades kontrolli liidu ettevõtja üle teise liidu ettevõtja kaudu, mille omanik on see kolmanda riigi ettevõtja**.

Sellised investeeringud kuuluvad ELTL artikli 207 kohaldamisalasse ning seega **liidu ainupädevuse alla** ühise kaubanduspoliitika valdkonnas. Seetõttu tuleks **välismaiste otseinvesteeringute taustauuringute määrust, mis võimaldab liikmesriikidel kehtestada taustauuringumehhanisme, mõista nii, et sellega „delegeeritakse“ pädevused liikmesriikidele tagasi** valdkonnas, milles nad need Lissaboni lepingu jõustumisel kaotasid.

Teiseks peavad **taustauuringumehhanismid**, mida välismaiste otseinvesteeringute määrus võimaldab kehtestada, **vastama siseturu eeskirjadele**. Seega tuleb riigisisestes õigusnormides näha taustauuringute üksikotsuste vastuvõtmise eest vastutavatele asutustele ette kohustus esitada kapitalivoogude piiramise kohta **õiguspärased**

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. märtsi 2019. aasta määrus (EL) 2019/452, millega luuakse liitu tehtavate välismaiste otseinvesteeringute taustauuringute raamistik (ELT 2019, L 79I, lk 1).

põhjendused. Välismaiste otseinvesteeringute taustauuringute määrusest tuleneb, et **kapitalivoogude piirangud võivad olla põhjendatud ainult turvalisuse või avaliku korra kaitsmiseks.** Neile põhjendustele võib tugineda üksnes siis, kui esineb tegelik ja piisavalt tõsine oht ühiskonna põhihuvile. Lisaks sellele peab igasugune kapitalivooge piirav meede olema **proportsionaalne** sellega taotletava eesmärgiga.

Analüüsides käesolevas asjas ministri veto toetuseks esitatud põhjendusi, tunnistas kohtujurist, et **teatava toormaterjali tarnimise tagamine võib kriisiajal õigustada välismaiste otseinvesteeringute piiramist** avaliku korra (või avaliku julgeoleku) põhjendusel. **Need põhjendused, mida ei saa muidu siseturu osaliste vaheliste tehingute piiramiseks kasutada, võivad isegi õigustada kolmandatest riikidest pärit kapitali liikumise piiranguid.**

Selleks et otsustada, kas käesolevas asjas käsitletavat tehingut keelav otsus kehtib, tuleb liikmesriigi kohtul hinnata, kas Ungari innovatsiooni- ja tehnoloogiaminister selgitas piisavalt, kuidas on kaudse välismaise osaluse puhul tegemist tegeliku ja tõsise ohuga liiva, kruusa ja savi varustuskindlusele Ungaris ning kas seda varustuskindlust oleks saanud tagada vähem piirava meetme abil.

MÄRKUS: Kohtujuristi ettepanek ei ole Euroopa Kohtule siduv. Kohtujuristi ülesanne on täiesti sõltumatult teha Euroopa Kohtule ettepanekuid talle määratud asjade õigusliku lahenduse kohta. Euroopa Kohtu kohtunikud asuvad selles kohtuasjas nõu pidama. Kohtuotsus tehakse hiljem.

MÄRKUS: Eelotsusetaotlus võimaldab liikmesriikide kohtutel taotleda kohtuvaidluste lahendamisel Euroopa Kohtult liidu õiguse tõlgendamist või liidu õigusakti kehtivuse üle otsustamist. Euroopa Kohus ei lahenda riigisisest kohtuvaidlust. Kohtuasja lahendamine kooskõlas Euroopa Kohtu otsusega on liikmesriigi kohtu ülesanne. Euroopa Kohtu otsus on ühtlasi siduv ka teiste liikmesriikide kohtutele, kes lahendavad sarnast probleemi.

Ajakirjandusele mõeldud mitteametlik dokument, mis ei ole Euroopa Kohtule siduv.

Ettepaneku [terviktekst](#) on CURIA veebileheküljel alates selle ettekandmise päevast.

Täiendavat teavet annab Marta Osleja, ☎ (+352) 4303 6005.

Hoiame ühendust!

